

ALTIEYLÜL RAM SORUMLULUK SAHASI OKUL RİSK HARİTALARI

ARALIK - 2024

T.C.
BALIKESİR VALİLİĞİ
Balıkesir İl Milli Eğitim Müdürlüğü

İÇİNDEKİLER

ÖZET.....	2
1.GİRİŞ	3
1.1.Amaç:	3
2.YÖNTEM.....	4
2.1.Evren ve Örneklem:.....	4
2.2.Veri Toplama Aracı:.....	4
2.3. Verilerin Toplanması ve Analizi	4
2.4.Veri Toplama Araçları Tanıtımı:.....	4
1-Sınıf Risk Haritası Yönergesi:	4
2-Okul Risk Haritası Yönergesi:	5
3.RİSK HARİTASI SORU LİSTESİ:	6
4.BULGULAR VE YORUM:.....	7
4.1.ARAŞTIRMA EVRENİ TEMEL İSTATİSTİKLERİ	7
4.6.ALTEYLÜL İLÇESİ RİSK HARİTASI VERİLERİ.....	9
4.12.BİGADİÇ İLÇESİ RİSK HARİTASI VERİLERİ.....	10
4.13.SUSURLUK İLÇESİ RİSK HARİTASI VERİLERİ	11
4.16.SINDIRGI İLÇESİ RİSK HARİTASI VERİLERİ.....	12
4.20.SAVAŞTEPE İLÇESİ RİSK HARİTASI VERİLERİ	13
5.SONUÇ VE ÖNERİLER:	14

OKUL RİSK HARİTA ANKETLERİNİN İNCELENMESİ VE DEĞERLENDİRİLMESİ

ÖZET

Bu çalışmada,okullarımızdaki öğrencilerin risk gruplarını tespit etmek ve bu gruplara dönük yapılacak çalışmalara veri sağlamak üzere Balıkesir ilinin ilçelerinde bulunan tüm Resmi ve Özel okulların Sınıf ve Okul Risk Haritalarınıncelenmiştir. Araştırma, Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü tarafından hazırlanan "Öğrenci Bilgi Formu" ve "Yaşam Penceresi Uygulama Formu(okulöncesi ve ilkokullar kullanmayacak)" her bir öğrenci tarafından titizlikle doldurulduktan sonra, öğrencilerin doldurdukları formlardan yararlanılarak "Sınıf Risk Haritası" formu oluşturulmuştur.Sınıf Risk Haritasındaki veriler ise yine Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü tarafından hazırlanan "Okul Risk Haritası" formuna işlenerek, resmi yazı ile veri girişleri toplanmıştır. Araştırma, okulöncesi, ilkokul, ortaokul ve lise kademelerinde öğrenim gören öğrencilerle gerçekleştirilmiştir. Bu öğrencilerle yapılan uygulama ve değerlendirme sonucunda,Tüm Bölge Risk Haritası İlk 10 Madde Dağılımını yüzdelik oranda incelediğimizde; 30148 işaretleme ile "Anne en fazla ilkokul mezunu % 16.65",22881 işaretleme ile "Baba en fazla ilkokul mezunu %12.64", 19142 işaretleme ile "Tek çocuk olan %10.57", 12117 işaretleme ile "Anne ve babası boşanmış olan % 6.69",9717 işaretleme ile "Akademik başarısı düşük olan %5.37"9392 işaretleme ile "Yalnızca annesi ile yaşayan %5.19", 8347 işaretleme ile "Anne ve babası ayrı yaşayan %4.61",8266 işaretleme ile "Ailesinde süregelen hastalığı olan %4.57", 7265 işaretleme ile "Maddi sıkıntı yaşayan %4.01", 5249 işaretleme ile "Süregelen hastalığı olan %2.90olduğu görülmektedir.

1.GİRİŞ

Rehberlik ve araştırma merkezleri, il veya ilçelerdeki rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri ile özel eğitim hizmetlerinin planlanması, sunulması, koordineli bir şekilde yürütülmesi, sunulan hizmetlerin izlenmesi ve değerlendirilmesi amacıyla faaliyet yürüten kurumlardır. Rehberlik ve araştırma merkezleri; rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri bölümü ve özel eğitim hizmetleri bölümü olmak üzere iki bölümden oluşmaktadır. Rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri; kendini tanıyan, kendine sunulan eğitsel ve mesleki fırsatları değerlendirebilen, sorumluluk alabilen bireyler yetiştirilmesini ve bireylerin toplum içinde sağlıklı bir şekilde yaşamlarını sürdürebilmeleri için sosyal duygusal, akademik ve kariyer gelişimlerini desteklemeyi amaçlamaktadır. Bu amaçlar doğrultusunda Balıkesir İl Milli Eğitim Müdürlüğü olarak sorumluluk bölgemizde bulunan kurumlarımızın rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinin yürütülmesindeki tüm bu süreçlerde önemli görevlerimiz bulunmaktadır. Hizmet verdiğimiz grubun yani öğrenci, veli ve öğretmenlerin ihtiyaçlarını tespit edebilmek ve bu hususta planlama, karar alma, uygulama, örgütlenme, iletişim, koordinasyon ve değerlendirme süreçlerinin iyi bir programın tasarlanması süreci gerekliliğini ortaya koymaktadır. Bu kapsamda her eğitim öğretim yılı içerisinde test ve test dışı teknikler kullanılarak öğrencilerin, öğretmenlerin ve ailelerin rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerine ilişkin ihtiyaçları belirlenmektedir.

Hizmet alanımızdaki rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerindeki etkililiğimizi arttırmak amacıyla öğrencilerin ve okulların içerisinde bulundukları risk faktörlerini analiz ettiğimiz bu çalışmanın öğrencilerimize sunduğumuz hizmetin kalitesine katkı sağlayacağını ve paydaşlarımız için de bölgemizi tanımak adına önemli bir veri kaynağı olacağını düşünmekteyiz.

1.1.Amaç:

Rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri bölümü; okul rehberlik ve psikolojik danışma, psiko-sosyal destek, bireysel ve grupla psikolojik danışma ve rehberlik ile araştırma geliştirme hizmet alanlarındaki görevlerini yerine getirmektedir. Kurumumuzun rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinin planlanması ve yürütülmesi sürecinde her eğitim-öğretim yılı içerisinde sorumluluk bölgemizdeki kurumlarda yürütülen rehberlik çalışmalarına ilişkin istatistikler kurumumuzca toplanıp analiz edilmekte ve böylece kurumumuz rehberlik hizmetlerinin değerlendirme sürecinde de yer almaktadır. Kurumumuzun daha yararlı programlar hazırlayarak okullarımızın kullanımına sunması, rehberlik hizmetlerine ilişkin daha gerçekçi kararlar alması, gerçekleştirdiği uygulamaların ihtiyaçlara yönelik olması bölgemizde sunulan rehberlik hizmetlerinin kalitesini doğrudan etkileyecek unsurlardır. Hizmet sunduğumuz öğrencilerin içerisinde bulundukları durumu anlamak ve bölgemizdeki risk faktörlerini tespit etmek, bahsedilen çalışmaların yerine getirilmesinde en önemli bilgi kaynağıdır. Bu çalışma ise bu bilgiye ulaşmamızı sağlamaktadır.

Bu çalışmanın amacı Balıkesir ilindeki okullarda Okul Risk Haritası uygulaması yapılarak, görev alanındaki Risk faktörlerini tespit etmek, elde edilen bu veriyi eğitim kalitesinin artırılmasında, mevcut sorunları azaltıcı eğitim uygulamalarının geliştirilmesi ve uygulanmasında referans veri olarak kullanmak suretiyle okullarımıza gerekli desteği vermek, öğrencilerin içerisinde bulunduğu risk faktörlerini analiz ederek kurumumuzun ve paydaşlarımızın yürüteceği çalışmalarda bir bilgi kaynağı olarak kullanılmasını sağlamaktır.

2.YÖNTEM

2.1.EvrenveÖrneklem:

Balıkesirilçelerinde bulunan resmi okul öncesi, ilkokul, ortaokul, ortaöğretim kurumlarına ve bunların eş değeri özel eğitim kurumlarına devam eden öğrenciler bu çalışmanın evrenini oluşturmaktadır. Araştırmanın evreninde yer alan öğrencilerin okul ve ilçelere göre sayıları Tabloda sunulmuştur. Bu araştırmanın örneklemini Balıkesir’de öğrenim gören 181028 öğrenciden oluşmuştur.

İLÇE ADI	KAYITLI ÖĞRENCİ SAYISI
ALTIEYLÜL	25394
BİGADIÇ	4263
SINDIRGI	2746
SUSURLUK	4164
SAVAŞTEPE	1490
TOPLAM	38.057

2.2.Veri Toplama Aracı:

Çalışmada verilerin toplanması amacıyla Milli Eğitim Bakanlığı Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğünün resmi web sitesinde Rehberlik Hizmetlerinde Kullanılan Formlar kısmında yayınladığı “Sınıf Risk Haritası” ve “Okul Risk Haritası” formları kullanılmıştır. Formlarda öğrencinin aile durumu, sağlık durumu, eğitsel durumu gibi alanlardaki riskleri tarayan 34 madde ve bu maddelere dahil edilemeyecek durumlarda işaretlenebilecek “diğer” seçeneğinin bulunduğu toplam 35 madde vardır. “Sınıf Risk Haritaları” sınıf rehberlik öğretmenlerince doldurularak öğrenci düzeyinde, “Okul Risk Haritası” ise okul rehberlik öğretmenleri tarafından “Sınıf Risk Haritaları”nın birleştirilmesi ile sınıflar düzeyinde var olan risk faktörlerini göstermektedir.

2.3. Verilerin Toplanması ve Analizi

2024-2025 Eğitim-Öğretim Yılı Kasım ayı içerisinde Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü tarafından hazırlanan "Öğrenci Bilgi Formu" ve "Yaşam Penceresi Uygulama Formu" her bir öğrenci tarafından titizlikle doldurulduktan sonra, öğrencilerin doldurdıkları formlardan yararlanılarak "Sınıf Risk Haritası" formu oluşturulmuştur. Sınıf Risk Haritasındaki veriler ise yine Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü tarafından hazırlanan "Okul Risk Haritası" formuna işlenerek, resmi yazı ile ilgili bulundukları RAM’a göndermiştir. Çalışmada, gönderilen bu formlardan elde edilen veriler kullanılmıştır.

2.4.Veri Toplama Araçları Tanıtımı:

1-Sınıf Risk Haritası Yönergesi:

KULLANIM AMACI: Sınıf/şubelerde öğrencilerin risk gruplarında yer alma durumlarını belirlemek için kullanılır.

KİMLER KULLANIR: Sınıf/şube rehber öğretmeni tarafından doldurulur. Bir örneği rehberlik servisine iletilir.

DİKKAT EDİLECEK HUSUSLAR: Risk haritasında yer alan risk alanları, objektif değerlendirmeye belirlenebilecek durumlar dikkate alınarak hazırlanmıştır. Bununla birlikte gözlem, görüşme ve bireyi tanıma teknikleri sonucunda elde edilen bilgiler ile risk grubunda olduğu belirlenen öğrenciler de "diğer" kategorisi altında rehberlik servisine bildirilir. Örneğin özgüven eksikliği olan, antisosyal davranış

gösteren, okula karşı olumsuz tutum sergileyen, sınıfta dışlanan, akran zorbalığına maruz kalan, şiddet eğilimi olan, ailesinin olanaklarından dolayı sosyal yaşantı eksikliği olan, istismar türlerine (fiziksel, cinsel, duygusal, ekonomik) maruz kalan, anne baba tutumları dolayısıyla olumsuz davranış gösteren, ihmal türlerine (duygusal, fiziksel, eğitim, sağlık) maruz kalan, alkol, madde ya da teknoloji bağımlılığı olan öğrenciler vb.

2-Okul Risk Haritası Yönergesi:

KULLANIM AMACI: Okul/kurumlarda öğrencilerin risk gruplarında yer alma durumlarını, grup ve birey bazında yapılacak çalışmaları belirlemek için kullanılır.

KİMLER KULLANIR: Rehberlik öğretmeni tarafından doldurulur. Sınıf risk haritalarına ait verilerin birleştirilmesiyle oluşturulur

DİKKAT EDİLECEK HUSUSLAR: Risk haritasında yer alan risk alanları, objektif değerlendirmeye belirlenebilecek durumlar dikkate alınarak hazırlanmıştır. Bununla birlikte gözlem, görüşme ve bireyi tanıma teknikleri sonucunda elde edilen bilgiler ile risk grubunda olduğu belirlenen öğrenciler de çalışmalara dahil edilir. Örneğin özgüven eksikliği olan, antisosyal davranış gösteren, okula karşı olumsuz tutum sergileyen, sınıfta dışlanan, akran zorbalığına maruz kalan, şiddet eğilimi olan, ailesinin olanaklarından dolayı sosyal yaşantı eksikliği olan, istismar türlerine (fiziksel, cinsel, duygusal, ekonomik) maruz kalan, anne baba tutumları dolayısıyla olumsuz davranış gösteren, ihmal türlerine (duygusal, fiziksel, eğitim, sağlık) maruz kalan, alkol, madde ya da teknoloji bağımlılığı olan öğrenciler vb.

3.RİSK HARİTASI SORU LİSTESİ:

Sıra	Madde	Sıra	Madde
1	Anne enfazla ilkokul mezunu	19	Ailesinde ruhsal hastalığı olan
2	Baba enfazla ilkokul mezunu	20	Ailesinde Bağımlı Bireyler Bulunan (alkol/madde)
3	Tek çocuk olan	21	Ailesinde cezai hüküm bulunan
4	5 ve üstü kardeşi olan	22	Ailesinde evsizlik yaşayan
5	Anne ve babası ayrı yaşayan	23	Aile içi şiddet maruz kalan
6	Anne ve babası boşanmış olan	24	Özel Yeteneklitani olan
7	Yalnızca annesi ile yaşayan	25	Yetersizlik alanı da özel eğitim raporu olan
8	Yalnızca babası ile yaşayan	26	Süreğen hastalığı olan
9	Annesi hayatta olmayan	27	Ruhsal hastalığı olan
10	Babası hayatta olmayan	28	Danışmanlık Tedbir Kararı Olan
11	Anne ve babası hayatta olmayan	29	Eğitim Tedbir Kararı Olan
12	Şehit Çocuğu	30	Maddi Sıkıntı Yaşayan
13	Yalnızca büyük anne/büyük babasıyla yaşayan	31	Sürekli Devamsız olan
14	Yalnızca diğer akrabalarıyla yaşayan	32	Bir işte çalışan
15	Koruyucu aile gözetiminde olan	33	Akademik Başarısı Düşük
16	Sevgi Evlerindeki olan	34	Riskli aile grubuna dahil olan
17	Sosyal Hizmetler Çocuk Esirgeme Kurumundaki olan	35	Diğer
18	Ailesinde süreğen hastalığı olan		

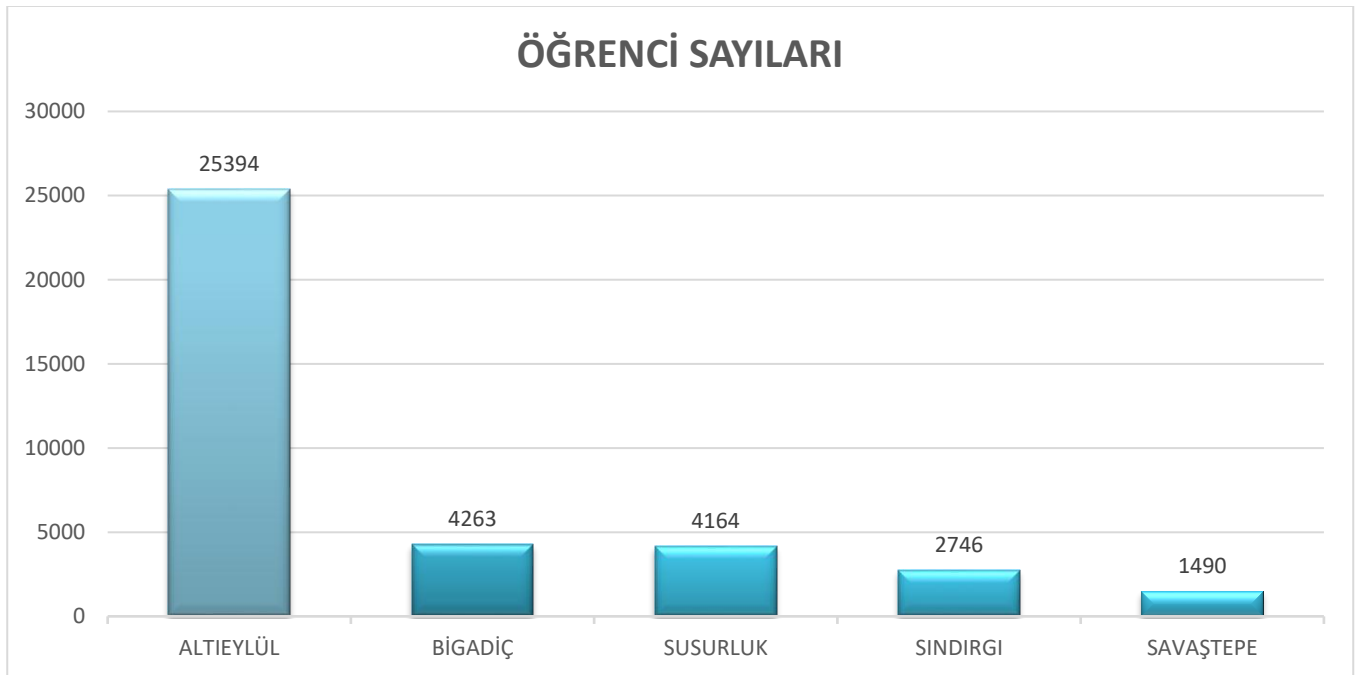
4.BULGULAR VE YORUM:

Araştırmada elde edilen bulgular aşağıda sırasıyla ayrı ayrı verilmiştir.

4.1.ARAŞTIRMA EVRENİ TEMEL İSTATİSTİKLERİ

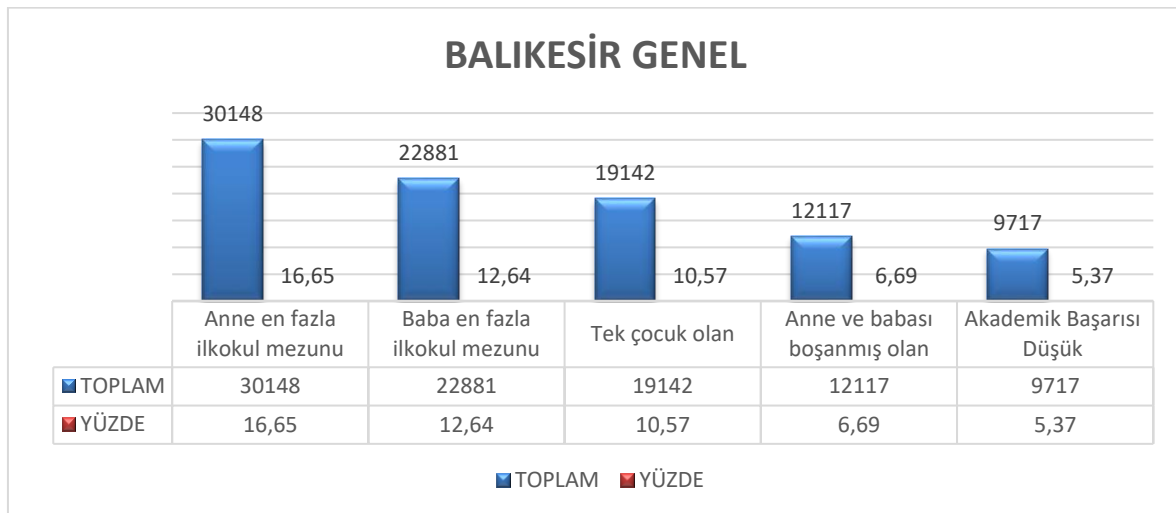
İlçe	Öğrenci Sayısı	İşaretlenen madde sayısı	Öğrenci-Madde Ortalaması
ALTIEYLÜL	25394	20771	0,82
BİGADİÇ	4263	3893	0,91
SUSURLUK	4164	4781	1,15
SINDIRGI	2746	2099	0,76
SAVAŞTEPE	1490	1429	0,96
TOPLAM	38.057	32.973	Genel Ort: 0,92

Öğrenci başına bildirilen risk maddeleri oranına baktığımızda 1 öğrenci başına 0,26 risk maddesi bildirimi ile İvrindi İlçesi en düşük, 1,44 bildirim ile Burhaniye İlçesi yüksek bildirimde bulunan ilçelerimizdir. Genel ortalama ise 0,92 olmuştur.

4.2.BALIKESİR GENELİ RİSK HARİTASI VERİLERİ

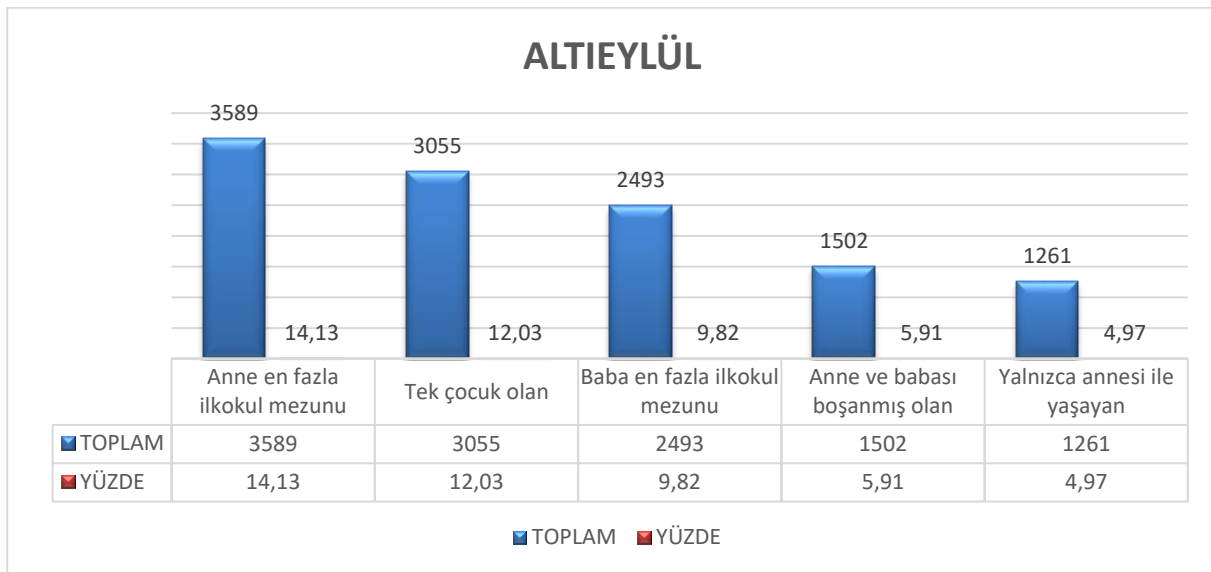
Sıra	Madde	Toplam	%	Sıra	Madde	Toplam	%
1	Anne enfazla ilkokul mezunu	30148	16,65	19	Ailesinde Bağımlı Bireyler Bulunan (alkol/madde)	1730	0,96
2	Baba enfazla ilkokul mezunu	22881	12,64	20	Özel Yeteneklitani olan	1517	0,84
3	Tek çocuk olan	19142	10,57	21	Yalnızca büyükanne/büyükbabasıyla yaşayan	1131	0,62
4	Anne ve babası boşanmış olan	12117	6,69	22	Ailesinde ruhsal hastalığı olan	1122	0,62
5	Akademik Başarısı Düşük	9717	5,37	23	Riskli akrangrubuna dahil olan	1067	0,59
6	Yalnızca annesiyle yaşayan	9392	5,19	24	Annesi hayatta olmayan	757	0,42
7	Anne ve babası ayrıya yaşayan	8347	4,61	25	Ruhsal hastalığı olan	591	0,33
8	Ailesinde süregen hastalığı olan	8266	4,57	26	Diğer	415	0,23
9	Maddi Sıkıntı Yaşayan	7265	4,01	27	Aile içi şiddet maruz kalan	384	0,21
10	Süregen hastalığı olan	5249	2,90	28	Eğitim Tedbir Kararı Olan	284	0,16
11	5 ve üstü kardeşi olan	4383	2,42	29	Yalnızca diğer akrabalarıyla yaşayan	272	0,15
12	Bir işte çalışan	3951	2,18	30	Danışmanlık Tedbir Kararı Olan	240	0,13
13	Yetersizlik alanında özele eğitim raporu olan	3820	2,11	31	Koruyucu aile gözetiminde olan	197	0,11
14	Sürekli Devamsız olan	2549	1,41	32	Anne ve babası hayatta olmayan	130	0,07
15	Yalnızca babasıyla yaşayan	2369	1,31	33	Sevgi Evlerindeki olan	127	0,07
16	Ailesi mevsimlik işçi olan	2317	1,28	34	Sosyal Hizmetler Çocuk Esirgeme Kurumundaki olan	87	0,05
17	Babası hayatta olmayan	2037	1,13	35	Şehit Çocuğu	58	0,03
18	Ailesinde cezai hükümlü bulunan	1985	1,10				

Grafik 2:Balıkesirli Risk Haritası İlk 5 Madde Yüzdelik Dağılımı

4.6.ALTEYLÜL İLÇESİ RİSK HARİTASI VERİLERİ

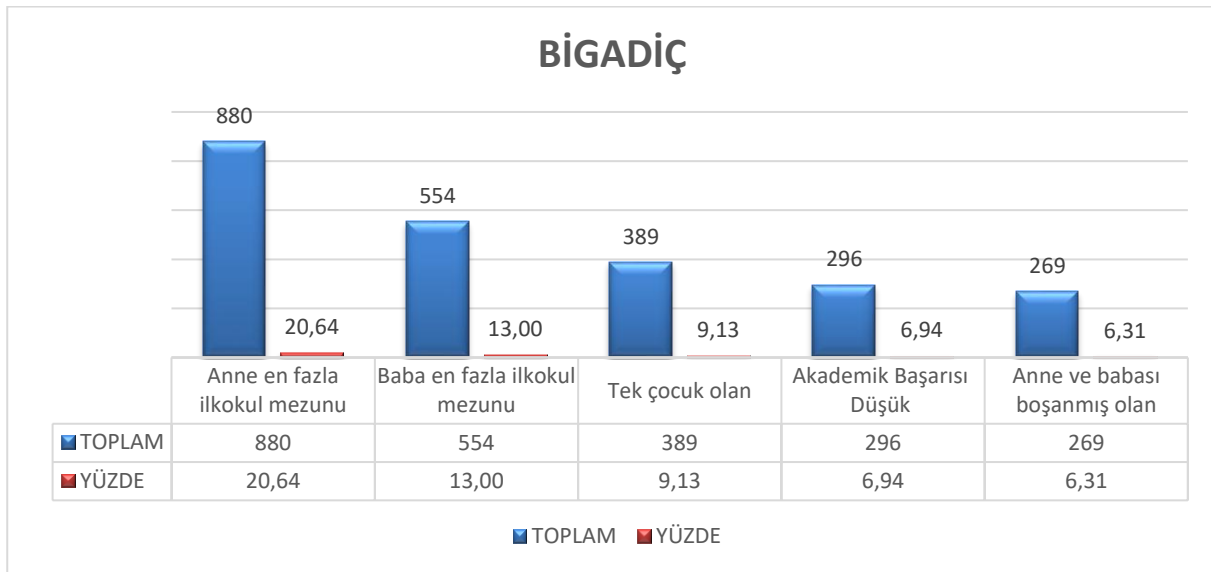
Sıra	Madde	Toplam	%	Sıra	Madde	Toplam	%
1	Anne enfazla ilköğretim mezunu	3589	14,13	19	Ailesinde cezai hükümlü bulunan	236	0,93
2	Tek çocuk olan	3055	12,03	20	Bir işte çalışan	204	0,80
3	Baba enfazla ilköğretim mezunu	2493	9,82	21	Ailesinde ruhsal hastalığı olan	160	0,63
4	Anne ve babası boşanmış olan	1502	5,91	22	Annesi hayatta olmayan	122	0,48
5	Yalnızca annesi ile yaşayan	1261	4,97	23	Yalnızca büyük anne/büyük babasıyla yaşayan	103	0,41
6	Akademik Başarı Düşük	1153	4,54	24	Ruhsal hastalığı olan	83	0,33
7	Anne ve babası ayrı yaşayan	1021	4,02	25	Riskli akraba grubunda bulunan	83	0,33
8	Ailesinde süregelen hastalığı olan	985	3,88	26	Diğer	62	0,24
9	Maddi Sıkıntı Yaşayan	878	3,46	27	Aile içi şiddet maruz kalan	46	0,18
10	Süregelen hastalığı olan	743	2,93	28	Yalnızca diğer akrabalarıyla yaşayan	41	0,16
11	Yetersizlik alanında özele eğitim raporu olan	581	2,29	29	Eğitim Tedbir Kararı Olan	32	0,13
12	5 ve üstü kardeş olan	455	1,79	30	Koruyucu aile gözetiminde olan	29	0,11
13	Özel Yeteneklitani olan	355	1,40	31	Danışmanlık Tedbir Kararı Olan	29	0,11
14	Sürekli Devamsız olan	308	1,21	32	Sevgi Evlerindeki olan	28	0,11
15	Yalnızca babası ile yaşayan	303	1,19	33	Anne ve babası hayatta olmayan	20	0,08
16	Ailesi mevsimlik işçi olan	273	1,08	34	Şehit Çocuğu	8	0,03
17	Babası hayatta olmayan	267	1,05	35	Sosyal Hizmetler Çocuk Esirgeme Kurumundaki olan	5	0,02
18	Ailesinde Bağımlı Bireyler Bulunan (alkol/madde)	258	1,02				

Grafik 6:Altieylül İlçesi Risk Haritası İlk 5 Madde Yüzdelik Dağılımı

4.12.BİGADIÇ İLÇESİ RİSK HARİTASI VERİLERİ

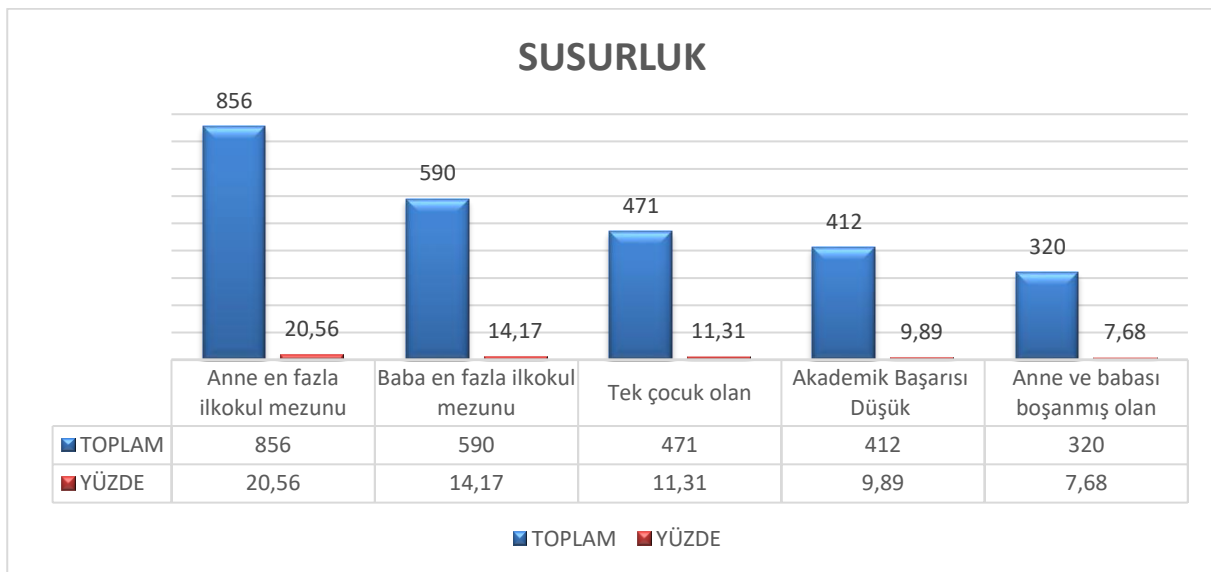
Sıra	Madde	Toplam	%	Sıra	Madde	Toplam	%
1	Anne en fazla ilkokul mezunu	880	20,64	19	Özel Yetenekli olan	31	0,73
2	Baba en fazla ilkokul mezunu	554	13,00	20	Bir işte çalışan	26	0,61
3	Tek çocuk olan	389	9,13	21	Sürekli Devamsız olan	21	0,49
4	Akademik Başarısı Düşük	296	6,94	22	Riskli aile grubuna dahil olan	20	0,47
5	Anne ve babası boşanmış olan	269	6,31	23	Annesi hayatta olmayan	19	0,45
6	Ailesinde süregelen hastalığı olan	234	5,49	24	Ailesinde ruhsal hastalığı olan	15	0,35
7	Yalnızca annesiyle yaşayan	201	4,71	25	Danışmanlık Tedbir Kararı Olan	12	0,28
8	Anne ve babası ayrı yaşayan	167	3,92	26	Aile içi şiddet maruz kalan	11	0,26
9	Maddi Sıkıntı Yaşayan	113	2,65	27	Ruhsal hastalığı olan	10	0,23
10	5 ve üstü kardeşi olan	105	2,46	28	Eğitim Tedbir Kararı Olan	9	0,21
11	Süregelen hastalığı olan	103	2,42	29	Yalnızca diğer akrabalarıyla yaşayan	4	0,09
12	Ailesi mevsimlik işçi olan	77	1,81	30	Şehit Çocuğu	3	0,07
13	Yetersizlik alanında özele eğitim raporu olan	76	1,78	31	Diğer	3	0,07
14	Yalnızca babasıyla yaşayan	64	1,50	32	Koruyucu aile gözetiminde olan	2	0,05
15	Ailesinde ceza hükümlü bulunan	49	1,15	33	Anne ve babası hayatta olmayan	0	0,00
16	Ailesinde Bağımlı Bireyler Bulunan (alkol/madde)	44	1,03	34	Sevgi Evlerinde kalan	0	0,00
17	Babası hayatta olmayan	43	1,01	35	Sosyal Hizmetler Çocuk Esirgeme Kurumundaki	0	0,00
18	Yalnızca büyük anne/büyük babasıyla yaşayan	43	1,01				

Grafik 12: Bigadiç İlçesi Risk Haritası İlk 5 Madde Yüzdelik Dağılımı

4.13.SUSURLUK İLÇESİ RİSK HARİTASI VERİLERİ

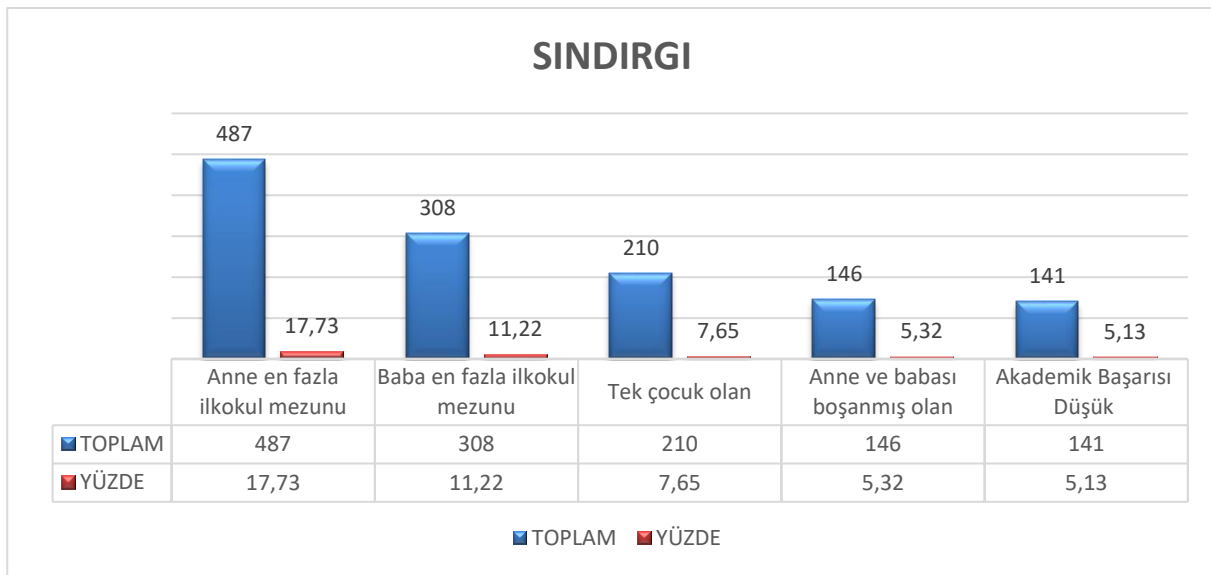
Sıra	Madde	Toplam	%	Sıra	Madde	Toplam	%
1	Anne en fazla ilkokul mezunu	856	20,56	19	Ailesinde ceza hükümlü bulunan	55	1,32
2	Baba en fazla ilkokul mezunu	590	14,17	20	Yalnızca büyük anne/büyük babasıyla yaşayan	41	0,98
3	Tek çocuk olan	471	11,31	21	Annesi hayatta olmayan	30	0,72
4	Akademik Başarısı Düşük	412	9,89	22	Ailesinde Bağımlı Bireyler Bulunan (alkol/madde)	29	0,70
5	Anne ve babası boşanmış olan	320	7,68	23	Ailesinde ruhsal hastalığı olan	21	0,50
6	Yalnızca annesiyle yaşayan	292	7,01	24	Özel Yeteneklitani olan	19	0,46
7	Anne ve babası ayrıyaşayan	253	6,08	25	Ruhsal hastalığı olan	17	0,41
8	Maddi Sıkıntı Yaşayan	251	6,03	26	Aile içi şiddetle maruz kalan	12	0,29
9	Ailesinde süregen hastalığı olan	212	5,09	27	Koruyucu aile gözetiminde olan	11	0,26
10	Süregen hastalığı olan	146	3,51	28	Yalnızca diğer akrabalarıyla yaşayan	10	0,24
11	5 ve üstü kardeşi olan	132	3,17	29	Anne ve babası hayatta olmayan	8	0,19
12	Riskli akraba grubuna dahil olan	114	2,74	30	Diğer	7	0,17
13	Ailesi mevsimlik işçi olan	93	2,23	31	Eğitim Tedbir Kararı Olan	3	0,07
14	Sürekli Devamsız olan	85	2,04	32	Şehit Çocuğu	2	0,05
15	Yetersizlik alanında özele eğitim raporu olan	79	1,90	33	Danışmanlık Tedbir Kararı Olan	2	0,05
16	Babası hayatta olmayan	78	1,87	34	Sevgi Evlerinde kalan	0	0,00
17	Bir işte çalışın	68	1,63	35	Sosyal Hizmetler Çocuk Esirgeme Kurumunda kalan	0	0,00
18	Yalnızca babasıyla yaşayan	62	1,49				

Grafik 13:Susurluk İlçesi Risk Haritası İlk 5 Madde Yüzdelik Dağılımı

4.16.SINDIRGI İLÇESİ RİSK HARİTASI VERİLERİ

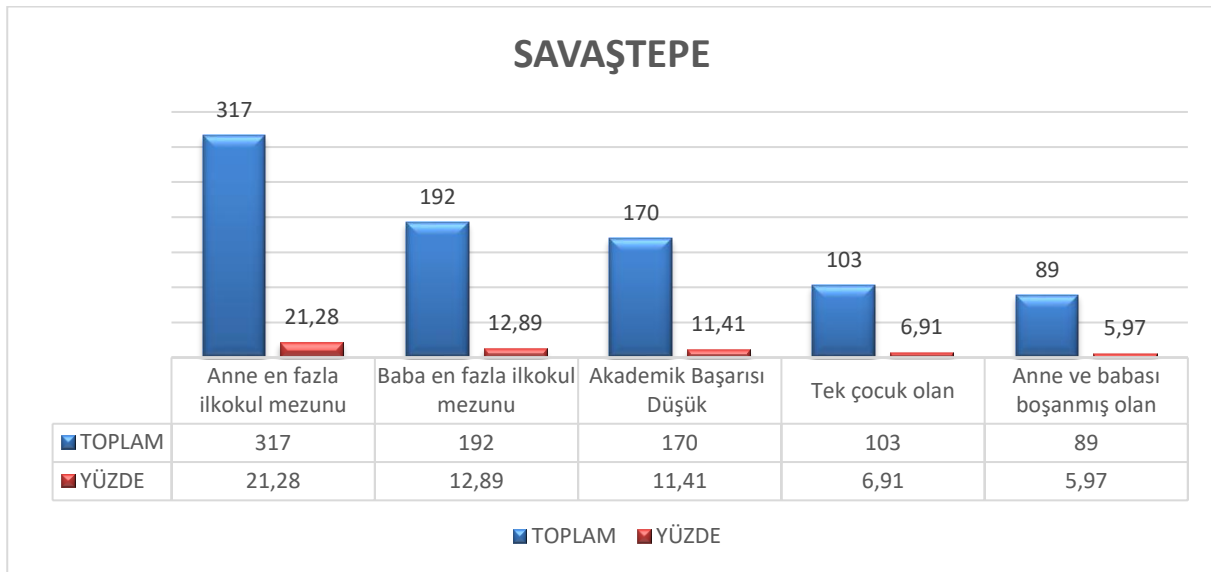
Sıra	Madde	Toplam	%	Sıra	Madde	Toplam	%
1	Anne en fazla ilkokul mezunu	487	17,73	19	Riskli akrangrubuna dahil olan	16	0,58
2	Baba en fazla ilkokul mezunu	308	11,22	20	Ailesinde ruhsal hastalığı olan	12	0,44
3	Tek çocuk olan	210	7,65	21	Özel Yeteneklitani olan	11	0,40
4	Anne ve babası boşanmış olan	146	5,32	22	Ailesinde Bağımlı Bireyler Bulunan (alkol/madde)	10	0,36
5	Akademik Başarısı Düşük	141	5,13	23	Sürekli Devamsız olan	10	0,36
6	Yalnızca annesiyle yaşayan	122	4,44	24	Annesi hayatta olmayan	8	0,29
7	Ailesinde süregen hastalığı olan	111	4,04	25	Ruhsal hastalığı olan	8	0,29
8	Anne ve babası ayrıya yaşayan	105	3,82	26	Eğitim Tedbir Kararı Olan	5	0,18
9	Süregen hastalığı olan	71	2,59	27	Koruyucu aile gözetiminde olan	4	0,15
10	Maddi Sıkıntı Yaşayan	64	2,33	28	Danışmanlık Tedbir Kararı Olan	4	0,15
11	Ailesi mevsimlik işçi olan	52	1,89	29	Yalnızca diğer akrabalarıyla yaşayan	2	0,07
12	5 ve üstü kardeşi olan	37	1,35	30	Diğer	2	0,07
13	Yalnızca babasıyla yaşayan	32	1,17	31	Anne ve babası hayatta olmayan	1	0,04
14	Yetersizlik alanında özele eğitim raporu olan	31	1,13	32	Aile içi şiddetle maruz kalan	1	0,04
15	Babası hayatta olmayan	27	0,98	33	Şehit Çocuğu	0	0,00
16	Yalnızca büyük anne/büyük babasıyla yaşayan	24	0,87	34	Sevgi Evlerindeki alan	0	0,00
17	Ailesinde cezai hüküm bulunan	20	0,73	35	Sosyal Hizmetler Çocuk Esirgeme Kurumundaki alan	0	0,00
18	Bir işte çalışan	17	0,62				

Grafik 16:Sındırgı İlçesi Risk Haritası İlk 5 Madde Yüzdelik Dağılımı

4.20.SAVAŞTEPE İLÇESİ RİSK HARİTASI VERİLERİ

Sıra	Madde	Toplam	%	Sıra	Madde	Toplam	%
1	Anne en fazla ilkokul mezunu	317	21,28	19	Riskli akrangrubuna dahil olan	15	1,01
2	Baba en fazla ilkokul mezunu	192	12,89	20	Ailesinde Bağımlı Bireyler Bulunan (alkol/madde)	14	0,94
3	Akademik Başarısı Düşük	170	11,41	21	Ailesinde ruhsal hastalığı olan	10	0,67
4	Tek çocuk olan	103	6,91	22	Aile içi şiddetle maruz kalan	9	0,60
5	Anne ve babası boşanmış olan	89	5,97	23	Annesi hayatta olmayan	8	0,54
6	Anne ve babası ayrıyaşayan	64	4,30	24	Şehit Çocuğu	7	0,47
7	Yalnızca annesi ile yaşayan	57	3,83	25	Özel Yeteneklitani olan	6	0,40
8	Maddi Sıkıntı Yaşayan	54	3,62	26	Bir işte çalışan	6	0,40
9	Ailesinde süregen hastalığı olan	46	3,09	27	Koruyucu aile gözetiminde olan	4	0,27
10	Süregen hastalığı olan	40	2,68	28	Anne ve babası hayatta olmayan	3	0,20
11	Yetersizlik alanında öze eğitim raporu olan	38	2,55	29	Danışmanlık Tedbir Kararı Olan	3	0,20
12	Babası hayatta olmayan	34	2,28	30	Yalnızca diğer akrabalarıyla yaşayan	1	0,07
13	5 ve üstü kardeşi olan	33	2,21	31	Sevgi Evlerindeki olan	0	0,00
14	Yalnızca babası ile yaşayan	27	1,81	32	Sosyal Hizmetler Çocuk Esirgeme Kurumundaki olan	0	0,00
15	Ailesinde cezai hükümlü bulunan	22	1,48	33	Ruhsal hastalığı olan	0	0,00
16	Ailesi mevsimlik işçi olan	21	1,41	34	Eğitim Tedbir Kararı Olan	0	0,00
17	Sürekli Devamsız olan	21	1,41	35	Diğer	0	0,00
18	Yalnızca büyük anne/büyük babasıyla yaşayan	15	1,01				

Grafik 20:Savaştepe İlçesi Risk Haritası İlk 5 Madde Yüzdelik Dağılımı

Tüm Bölge Risk Haritası İlk 10 Madde Dağılımını yüzdelik oranda incelediğimizde;

Anne en fazla ilkokul mezunu	16,65
Baba en fazla ilkokul mezunu	12,64
Tek çocuk olan	10,57
Anne ve babası boşanmış olan	6,69
Akademik Başarısı Düşük	5,37
Yalnızca annesi ile yaşayan	5,19
Anne babası ayrı yaşayan	4,61
Ailesinde süreğen hastalığı olan	4,57
Maddi sıkıntı yaşayan	4,01
Süreğen hastalığı olan	2,90

5.SONUÇ VE ÖNERİLER:

Bu Balıkesir ilinin tüm ilçelerindeki okullarımızdan risk grubu içerisinde bulunabilecek öğrencilerin verileri çıkarılmış, üzerinde yığılmalar saptanan risk faktörlerini belirten maddeler gruplandırılarak aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır.

En sık karşılaşılan 5 risk faktörü–‘30148 işaretleme ile “Anne en fazla ilkokul mezunu % 16.65”, 22881 işaretleme ile “Baba en fazla ilkokul mezunu %12.64”, 19142 işaretleme ile “Tek çocuk olan %10.57”, 12117 işaretleme ile “Anne ve babası boşanmış olan % 6.69”, 9717 işaretleme ile “Akademik başarıları düşük olan %5.37” olduğunu görüyoruz.Bunlardan en fazla karşılaşılanları ise anne ve babaların eğitim seviyesinin düşük oluşudur. Bu nedenle sorumluluk bölgemizdeki okullarda yapılacak faaliyetlerde bu durumdan kaynaklanacak risklere yönelik önlemler alınmasının faydalı olacağı düşünülmektedir. Aşağıda bölgelere göre risk faktörlerinden; bu risklere yönelik alınabilecek önlemlerden ve yapılabilecek çalışmalardan daha detaylı bir şekilde bahsedilmiştir.

1- Anne En Fazla İlkokul Mezunu / Baba En Fazla İlkokul Mezunu Olan Çocuklar

Aile, çocuğun doğduğu andan itibaren yaşamı, kendini ve diğer bireyleri ilk tanımaya başladığı, ilk deneyimlerini edindiği, bir başka deyişle ilk eğitimi aldığı temel kurumdur. Çocuğun yetişkin bir insan olduğunda sahip olacağı kişilik örüntüsü, kuşkusuz yaşamın daha sonraki yıllarında devreye giren kurumlardan etkilenmekle birlikte, öncelikle aile içinde oluşmaya başlar. Ailede çocuk eğitimi bu nedenle ihmal edilmeyecek kadar önemli bir konudur(Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu Başkanlığı [T.C.A.A.K.], 1995, s. 1).

Son yıllarda dünya genelinde ve ülkemizde anne-baba eğitiminin önemi daha iyi anlaşılmalı başlanmış ve çocuklarda görülen davranış problemlerinin giderilmesinde, daha sağlıklı bir kişilik gelişiminin oluşmasında öncelikle ailelerin eğitilmesinin gerekliliği görüşünde birleşilmiştir. Eğitim kurumlarında anne-baba eğitiminin

önemine dayanarak ailelerin çocuklarıyla bilinçli iletişim kurmalarını sağlayabilmeleri için ebeveynlere yönelik verilen eğitim programlarında da giderek artış görülmektedir (Çağdaş ve Seçer, 2005, s. 76).

“Başarılı öğrenciler yetiştirebilmek ve böylece ileriye yönelik nitelikli bir beşeri sermaye oluşturabilmek için anne ve babaların eğitilmiş olması gerekmektedir”

Ülkemizde yapılan Araştırma sonuçlarına göre Öğrencilerin problem çözme yeteneğinin gelişmesi, ailenin sosyoekonomik durumu, çocuklarına karşı tutum ve yaklaşımları, aile fertlerinin eğitim durumları ve çevrenin diğer özelliklerinden etkilenmektedir. Aile, çocuklarda var olan yeteneklerin gelişmesinde veya körelmesinde etkili faktörlerden biridir. Ancak annenin geçirdiği hamilelik süreci, çocuğun büyüme ve gelişme dönemlerindeki beslenme alışkanlıkları, zekâ seviyesi, öğrenim gördüğü

okulların sağladığı imkânlar, öğretmenlerinin tutum ve yaklaşımları gibi pek çok faktör çocukların problem çözme becerilerinin gelişmesinde etkili olmaktadır.

Annelerin öğrenim durumuna göre sergiledikleri tutumlar arasında farklılık anlamlı bulunmuştur. İlkokul mezunu anneler ile yüksekokul mezunu annelerin geneli için tutumları arasındaki farklılık anlamlıdır. Elde edilen bulgulara göre, annenin eğitim seviyesi öğrencilerin problem çözme yeteneğinin gelişmesini etkilemektedir. Yükseköğretim mezunu olan anneler en yüksek tutum ortalamasına sahip iken, ilkököl mezunu olan anneler en düşük ortalamaya sahiptir. Sonuç olarak, eğitim seviyesi yükseldikçe annelerin çocuklarına karşı daha olumlu ve bilinçli tutumlar sergiledikleri söylenebilir.

Yine Ülkemizde yapılan Araştırma sonuçlarına göre Babanın öğrenim durumunun çocuklarının problem çözme yeteneklerinin gelişimine etkisi vardır. Öğrenim durumuna göre gösterilen yaklaşımlar arasındaki farklılıklar arasında anlamlılık bulunmuştur. İlkokul mezunu babalar ile yüksekokul mezunu babaların tutumları arasında farklılıkların anlamlılık düzeyinde tespit edilmiştir.

Ailelerin eğitim durumları ve ekonomik seviyelerinin etkilediği diğer bir konu da, çocuğa kaynak, araç gereç temin edilmesidir. Eğitim seviyesi yüksek olan aileler, çocuklarının araştırma yapabilmesi için her türlü kaynağı temin etmenin yollarını aramaktadır. Ancak eğitim seviyesi düşük olan ailelerde aynı hassasiyeti görülmemektedir. Tabi ki, kaynak temini ve ortam sağlanması aynı zamanda ekonomik durumla ilgili bir konudur. Çocukların ihtiyacı olan kaynakların temin edilmesi, araştırma yapması için teşvik edilmesi gereklidir. Bu sayede çocuk, sistemli düşünmeyi ve karşılaştığı problemler karşısında bilgilerini kullanarak çözümler üretmeyi öğrenecektir.

Eğitim seviyesi yüksek olan ailelerde, çocuklarıyla kurulan iletişim ile eğitim düzeyi düşük olan ailelere göre farklılık göstermektedir. Ailenin çocuğuyla ilişkilerinde sergilediği yaklaşımlar, çocukların becerilerinin gelişmesini etkilemektedir. Her türlü yetenek, demokratik ve çocuğa özgürlük tanınan ortamlarda serpilip gelişirken, aksi durumda körelmektedir.

2- Tek çocuk olan;

Ailelerin çocuklarının problem çözme yeteneklerinin gelişmesinde ailenin sahip olduğu çocuk sayısı etkilidir. Velilere uygulanan anket geneli için ailelerin tutum ortalamaları dikkate alındığında, iki çocuğu olan aileler ile üç çocuğu olan aileler arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Problem çözme açısından kritik olarak kabul edilebilecek tutumlar arasında farklılıklar tespit edilmiştir.

Tek çocuk sahibi olmanın bazı avantaj ve dezavantajları vardır. Bunlar şöyle özetlenebilir. Tek çocuğun beslenme, giyim ve eğitimi anne-baba açısından daha kolaydır. Bu bakımdan tek çocuk, çok çocuğa oranla daha iyi yaşam ve eğitim imkânlarına sahiptir. Buna karşılık dezavantajlara bakıldığında, tek çocuğun oyun arkadaşlığının azlığı, onun için önemli bir engeldir. Tek çocuğun büyüklü küçüklü kız ve erkek kardeşi olan çocuğa oranla deneyim zenginliği daha azdır. Oyun arkadaşı olmadığı takdirde çocuk, oyundan zevk alamaz, sorumluluk almayı öğrenemez. Bunların yerine, yetişkinlerle konuşmayı ve onları dinlemeyi tercih eder ve işlerinde anne-babaya yardımcı olur. Oyun oynamak zamanla ona gereksiz ve saçma bir faaliyet gibi gelir.

Çocuğun gelişiminde, kardeş çok önemli bir faktördür. Hiç kimse kardeşlerin yerini tutamaz. Böyle bir ortam çocuğu sosyal yaşama hazırlar. Tek çocuk, yeni bir deneyim girişiminde bulunmaktan nefret eder. O, anne-babasıyla olan ilişkilerinden memnundur ve bunu yeterli görür. Yetişkinlerle iletişim kurması, bazı durumlarda çocuğun kendisini yaşlılarından üstün görmesine sebep olabilir. Yetişkinin yardıma her an hazır olması, Çocuğun doğasındaki zayıflığı artırır. Böyle durumlarda, güvensizlik duygusu ve sıkıntı artar. Bu tip müdahaleler, çocuğu korumaktan çok, onu daha büyük tehlikelere sokar. Tek çocuğun etrafı, kendini fizik ve zihin yönünden aşan yetişkinlerle çevrilidir. Çocuk, bazen sömürülüyormuş hissine kapılır. Sonuçta her şeyi bilme isteğiyle birlikte, taşkınlık, sinirlilik oluşur. Erken olgunlaşma, çocuğun hayal gücüne sığınmaya götürebilir.

Okul öncesinde anne-babaya bağımlı olan tek çocuk, bunu okul yaşamında da sürdürmek ister. Hep yardıma alışan çocuğun, kendine olan güveni kalmayabilir ve tek başına başaramayacağı endişesi yerleşebilir. Bu nedenle, sınıftaki ortak çalışmalardan kendini çekebilir.

3- Anne babası boşanmış olan;

Sınıf öğretmenleri anne babayı çocuğa nasıl davranmaları konusunda yardım almaları için okul psikolojik danışmanına yönlendirebilirler. Velilerle de yapılacak çalışmalarla aile içi iletişim, ergenlik dönemi gelişim özellikleri, çocuklarına destek olma, etkili ebeveyn tutumları hakkında bilgilendirme çalışmaları yapılması faydalı olur. Sınıf öğretmenlerine yönelik bazı çalışmalar yapıp, özellikle bu çocukların sosyal faaliyetlerde aktif görev almaları sağlanarak, sosyal becerileri desteklenmelidir. Böylelikle bu çocukların kişisel rehberlik faaliyetleri içerisinde sosyalleşmesi sağlanabilir.

Psikolojik danışmanlığın önleyici ve koruyucu işlevi gereği parçalanmış aileye sahip çocukların okul içerisinde tespitinin yapılması, çocuğun içinde bulunduğu dönemi daha kolay atlatmasında ve ileriye dönük daha az sorun yaşamasında etkili olabilir. Orta öğretim kurumlarına yönlendirme işlemlerinde parçalanmış aile çocuklarıyla birebir ilgilenilebilir. Sınıf rehberlik planları içerisindeki etkinlikler bu öğrencilerin ihtiyaçları doğrultusunda genişletilebilir. Parçalanmış aileye sahip çocuklarla grup rehberlik çalışmaları yapılarak, bu çocukların bir grubun üyesi olması, kendini ifade edebilmesi, paylaşımda bulunabilmesi, yalnız olmadığını bilmesi ve içinde bulunduğu durumu kabul edebilmesi açısından destek sağlanabilir. Özellikle ilköğretimdeki ergenlik dönemindeki çocuklar için bunların sağlanması oldukça önem arz etmektedir.

Öğrencilerin karşılaştıkları kendi özel durumlarına ait problemler konusunda başa çıkma becerileri geliştirilerek, problem çözme stratejilerini öğretmek amacıyla sistemli, uygulamaya dönük grup rehberliği etkinlikleri geliştirilmelidir. Eğitsel, mesleki ve kişisel rehberlik alanlarında ihtiyacı olan öğrencilere hem grup rehberliği hem de bireysel rehberlik hizmetleri verilmelidir.

4- Akademik başarısı düşük;

Öğrencinin kalıcı başarısının başlangıcı ailedir. Ailede eğitimin önceliği ne kadar ise çocuğun hayatında da o eğitim kadar yer tutar. Okul öncesinde çocuğa iyi rol model olmak gerekir. Bir çocuğun öğrenim hayatındaki en önemli devresi ilkokul yıllarıdır. Bir çocuk ilkokul yıllarında ne kadar iyi bir eğitim alırsa hayatta o kadar başarılı olur.

Okulun başarı grafiğini artırmak için; öğrenci başarısının artırılması çalışmaları yapılmalıdır. Öğrencinin başarısını artırmada en önemli faktörlerden biri: öğrencisi ile ilgilenen, onu takip eden, ona çalışma azmi veren velidir.

Okulda ve derslerinde başarılı olmak öğrencinin sorumluluğudur.Öncelikle bunun bilinmesi ve buna göre hareket edilmesi gerekir.Ancak öğrencinin tek sorumluluğunun ders başarısı olması da yeterli değildir. Nasıl ki, evde anne babanın pek çok sorumluluğu varsa, çocukların da ev içinde anne babaya yardımcı olacak sorumlulukları olmalıdır.

Bu sorumluluklar ise çocuğa küçük yaşlardan itibaren verilmelidir.5 -6 yaşından itibaren çocuğun evde yerine getirmesi gereken sorumluluklar ona öğretilmeli ve bu sorumlulukları yerine getirmesi beklenmelidir.Böylece öğrenciye sorumluluk bilinci aşılanabilir ve ders çalışarak okul başarısını yükseltmesi sağlanabilir.Öğrencinin ders çalışırken anne babasının onun yanında olduğunu ve gerektiği yerlerde kendisine yardımcı olacaklarını bilmesi çok güzel.Ama bu, anne babanın, çocuğun ödevlerini yapması onun sorumluluklarını yüklenmesi anlamına gelmemeli...

Hizmet bölgemizde Rehber Öğretmeni olmayan okullarda verimli ders çalışma yöntemleri, LGS ve YKS tanıtımı, ders planı hazırlama, teknoloji bağımlılığı, sağlıklı iletişim vb konularda seminer, broşür, eğitim etkinlikleri düzenlenmektedir.